

Bohoslužba – 8. január 2023

„Chod' a rob podobne!“

Piesne: 597,1 597,4-7 600,1,4-9 252

Suma zákona: *„Počuj, Izrael, Hospodin je náš Boh, Hospodin jediný! Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou. Tieto slová, ktoré ti dnes prikazujem, budeš mať na srdci. Budeš ich vštepovať svojim synom a budeš o nich hovoriť, či budeš sedieť vo svojom dome, či pôjdeš po ceste, či budeš líhať alebo vstávať. Priviažeš si ich na ruku ako znamenie a budeš ich mať ako pripomienku na čele medzi očami. Napíšeš ich na veraje svojho domu a na svoje brány.“ (5M 6,4-9)*

Lekcia: Lk 10,25-37 – Milosrdný Samaritán

25 Tu vystúpil jeden znalec Zákona a skúšal ho: „Učiteľ, čo mám robiť, aby som sa stal dedičom večného života?“ 26 Ježiš sa ho opýtal: „A čo je napísané v Zákone? Ako tam čítaš?“ 27 On odpovedal: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, celou svojou dušou, celou svojou silou a celou svojou myslou, a svojho bližneho ako seba samého.“ 28 „Správne si odpovedal,“ povedal mu Ježiš. „Toto rob a budeš žiť!“ 29 Ale on, aby sa ospravedlnil, ďalej sa pýtal Ježiša: „A kto je môj bližný?“ 30 Nato Ježiš začal rozprávať: „Istý človek zostupoval z Jeruzalema do Jericha a dostal sa do rúk zbojníkov. Tí ho ozbíjali, doráňali, nechali ho polomŕtveho a odišli. 31 Náhodou šiel touto cestou kňaz, ktorý ho síce videl, no obišiel ho. 32 Takisto aj levita: keď prišiel na to miesto a uvidel ho, obišiel ho. 33 No prišiel k nemu aj istý pocestný, Samaritán. Keď ho uvidel, prišlo mu ho ľúto. 34 Pristúpil k nemu, nalial mu na rany olej a víno a obviazal mu ich. Potom ho vyložil na svoje dobytča, zaviezol do hostinca a postaral sa o neho. 35 Na druhý deň vybral dva denáre, dal ich hostinskému a povedal: ‚Staraj sa oňho; ak na neho vynaložíš viac, na spiatočnej ceste ti to zaplatím.‘ 36 Kto podľa teba z tých troch sa stal bližným tomu, čo padol do rúk zbojníkov?“ 37 On povedal: „Ten, čo mu preukázal milosrdenstvo.“ A Ježiš povedal: „Chod' a rob podobne!“

Modlime sa:

Láskavý náš Otče, na začiatku tohto roka sa uchádzame o Tvoju priazeň predovšetkým s vďakou, že tak môžeme robiť. Ďakujeme, že nieto takého, ako si Ty: po nebesiach sa náhliš, aby si pomohol. Si naším útočiskom, prameňom našej sily a nádeje. My sa len s hanbou vieme postaviť pred Teba a prosiť o odpustenie, pretože sme slabí, sebeckí, nechotní a pohodlní. Odpusť, že často túžime po veciach, ktoré sú nepodstatné, ale ignorujeme základné dôležité veci. Prosíme, uč nás počítať naše

dni, aby sme múdre srdce získali. Aby sme pochopili, na čo sme tu na svete, v čom môže byť náš život užitočný a ako vieme slúžiť Tvojmu menu.

Prosíme, stíš nás teraz pred sebou, zvestuj nám svoje slovo tak, aby sme sa v Ňom našli, aby sme uzreli aj Tvoje spasiteľné dielo a posilnili alebo obnovili sa v spoločenstve s Tebou. Nech predstupujeme pred Teba bez zámienok a výhovoriek, úprimní a otvorení prijať zvesť, ktorou nás chceš obdať. Prosíme, požehnaj nás pre svoju lásku. *Amen.*

Kto podľa teba z tých troch sa stal bližným tomu, čo padol do rúk zbojníkov?" On povedal: „Ten, čo mu preukázal milosrdenstvo.“ A Ježiš povedal: „Choď a rob podobne!“ (Lk 10,36-37)

Milí Bratia a milé Sestry!

Kto by nepoznal tento príbeh? Veď označenie „*milosrdný Samaritán*“ sa používa aj vo svetskom prostredí na človeka, ktorý sa veľmi oddane venuje iným. Avšak uvedomme si, že je to *podobenstvo*, ktoré dokonca vyrozpráva ani nie tak príbeh, aký sa bežne mohol stať, ale skôr príbeh, ktorý je neslýchaný. Týmto podobenstvom odpovedal Pán Ježiš znalcovi Zákona, ktorý ho skúšal – vlastne pokúšal. Ale ako jeho kolegom, ani jemu to nevyšlo. Totiž Ježiš mu dal odpoveď, pred ktorou musel mať rešpekt: odvolal sa na Zákon. Tým aj nás učí, že keď hľadáme odpoveď na duchovné otázky, hlavne ak ide o večný život, tak máme hľadať v Písme. „*Čo je napísané?*“ „*Veď čo bolo kedysi napísané, bolo napísané nám na poučenie...*“ (Rm 15,4)

Odznenie podobenstva vlastne vyprovokoval tento znalec Zákona. Po Ježišovej odpovedi *sa chcel ospravedlniť*, keďže bol citovaným slovom trafený. Vedel, čo by bolo treba robiť, ale ani on sám nedokázal konať podľa zákona. Ako keby teraz potreboval mať vysvetlené, kto je jeho blížny? Voči komu platí táto požiadavka zákona? Vieme, že Izraeliti považovali za blížnych len Židov, čiže členov vlastného ľudu. Na vzťah k nim sa vzťahoval zákon. K ostatným žiadnu zodpovednosť necítili. Určite to nebolo v poriadku. Veď ako vyvolený ľud, práve že mali svojím životom a vzťahom k Hospodinovi svedčiť o Ňom všetkým národom.

Teda otázka znalca Zákona znie: „*A kto je môj blížny?*“ Ale mohli by sme pokračovať: *Kto nie je môj blížny?* Komu som povinný preukazovať skutky lásky a komu nie? Ježišova odpoveď nás vedie na dobre známú cestu z Jeruzalema do Jericha. Na asi 30 kilometrovú cestu, o ktorej bolo všeobecne známe, že po nej cestovať, hlavne, ak by šiel niekto sám, je nebezpečné. Na pocestných tam číhalo veľké nebezpečenstvo. Napádali ich zbojníci, lupiči. Nielen okrádali ich, ale skutočne im išlo často o život.

Istý **človek** zostupuje z Jeruzalema do Jericha po spomínanej ceste. Cestuje sám. Zdá sa to nezodpovedné, ale jeho dôvod nepoznáme. Faktom však je, že ho napadnú zbojníci, ktorí ho „*ozbójali, dorážali, nechali polomŕtveho a odišli*“. Človek ležiaci pri ceste polomŕtvy a bezmocný, je odkázaný na pomoc. Iste v plnom napätí čaká, že mu niekto pomôže. Bez tejto pomoci neprežije.

Milí Bratia a milé Sestry! Leží tu dobitý človek, ktorý dúfa, že sa mu dostane primeraného zaobchádzania. Ale kto v ňom vidí *človeka*? I dnes môžeme sledovať, ba čo viac: aj prežívať takúto krutosť na ceste životom. Ako niektorí okolo nás sú obeťami zla. Či za to môžu, či si ten stav zapríčinili sami, či ich k tomu viedli nešťastné okolnosti alebo doplatili na vlastnú slabosť či dôverčivosť. Toľko biedy je okolo nás, toľko ranených, biednych ľudí. Nielen telesne, materiálne, ale hlavne duchovne. Bez viery, bez nádeje. Bez počítania s Božou prítomnosťou a láskou. Či myslíme na to, keď ich vidíme a najradšej obídeme, že je to *človek*? Pre mňa je dôležité tu ten dôraz na slove „*človek*“. Človek, ako Božie stvorenie, *človek*, za ktorého Pán Ježiš Kristus tak isto zomrel ako za mňa. Pred Ním ani život tohto *človeka* nemá menšiu hodnotu, ako môj.

Totíž tam môže nastať obrat v stave ľudí, ktorí sa stanú obeťami útokov na ich ľudskú bytosť, keď ich okolie ich bude brať ako *človeka*. Možno je úbohý, dorážaný, či vidieť na ňom znaky spôsobu života, ktorý vedie, závislosti, ktorej podľahol. Možno ani nie priamo vlastnou vinou sa dostal na dno, ale aj keby – je to *človek*. Ako ďaleko sme od toho, že by sme v ňom videli blížneho! A či nás zahanbujú tí, čo im preukazujú lásku a milosrdenstvo?

Náš človek leží pri ceste a bezmocne čaká. Konečne prichádza niekto. Nádej ožíva, určite pomôže... Avšak nasleduje sklamanie. „*Náhodou šiel touto cestou kňaz, ktorý ho síce videl, no obišiel ho*“. Možno skôr náhodne. Možno mal namierené domov po vykonaní kňazskej služby v chráme. Ponáhľala sa, nechce sa zdržať a kulticky znečistiť s týmto zakrvaveným, dobitým *človekom*. Kto vie, či vôbec ešte žije? A keby umrel v jeho rukách? Lepšie je radšej sa ho nedotknúť. Narobí si len problémy...

Kňaz, Boží služobník nevidel v ňom *človeka*, len problém, ktorému sa chce vyhnúť. Pritom nie je to cudzinec, ale *človek* z jeho rodu, je to Izraelita! Tento kňaz, napriek tomu, že ho síce videl, obišiel ho. Službu si v chráme vykonal, ďalšie povinnosti nemá. Odmietne sa venovať tomuto zranenému. Iste si našiel aj niekoľko výhovoriek, prečo tak nemôže urobiť. Či tie výhovorky obstoja?

Po istom čase zranenému *človeku* po tomto sklamaní svitá nová nádej, niekto zasa prichádza. Tentokrát je to levita – ďalší Boží služobník. Tiež ide sám, tiež si ani nepomyslí, že aj on by mohol podobne dopadnúť. A tiež nevidí *človeka*, iba svoje výhovorky a argumenty, ktoré iste boli závažné, ale tiež... „*videl ho a obišiel ho*“, bez záujmu, bez pomoci. A pre obidvoch to bol podľa zákona ich blížny, v takom

prípade sa vyžadovala starostlivosť a pomoc. On však ho taktiež obišiel. Času ubúda, pomoc mešká, nádej na záchranu sa stále znižuje.

A vtedy prichádza istý povesný. Čiže jeho cesta má konkrétny cieľ, určite má aj naponáhlo. A hlavne: je to cudzinec. Ba nepriateľ: Samaritán. Samaritáni neboli Židia, dostali sa na toto územie presídlením počas babylonského zajatia. Tu si síce osvojili vonkajší spôsob, teda formálne uctievanie Hospodina, ale v duchu sa Židmi nikdy nestali, pre Židov neboli prijateľní.

Nedobrá správa pre zraneného: prichádza Samaritán! Nepriateľ. Od neho nemôže čakať pomoc. Kto vie, čo mu urobí, ešte mu škodoradostne priťazí na jeho utrpení. Takto sa zvyknú tieto dva národy navzájom správať voči sebe. Ale hľa, odkiaľ by nečakal, odtiaľ prichádza pomoc. To je niečo nepredstaviteľné, také sa v živote určite nestalo: Samaritán, ktorý by mal tisíc dôvodov obísť ho, neurobí to. On v ňom vidí človeka, ktorý je odkázaný teraz zrovna na neho.

„Keď ho uvidel, prišlo mu ho ľúto.“ Samaritán uvidel takisto tohto zraneného človeka. On sa mu však nevyhne, pričom by to bolo úplne prirodzené na základe vzťahov medzi nimi. Mohol by si povedať: tak mu treba... Ale on vidí človeka, ktorý ho potrebuje. „Keď ho uvidel, prišlo mu ho ľúto“. Je to úprimná, láskyplná ľútosť. Ktorá nezostane pri pocite – ale sa prejaví v činoch.

A veru skutočne tento stav nie je záležitosť na pár minút a potom by sa dalo pokračovať v ceste. Je to náročné zo všetkých strán ujať sa druhého, ktorému niet kto by mohol pomôcť. Avšak pretože mu ho prišlo ľúto, neváha obetovať svoj čas a dokonca i financie. Berie na seba všetky úkony, od zaopatrenia jeho rán až po zabezpečenie ďalšej opatery. Dnes by sme snáď povedali: vloží ho do svojho auta a odvezie ho do nemocnice. Venuje sa mu nad rámec všetkých očakávaní. Správa sa k nemu, ako keby to bol člen jeho rodiny, jeho brat či syn. Pritom je to pre neho cudzinec. Člen nepriateľského ľudu. Ale je to človek.

Bratia a Sestry! Týmto podobenstvom Pán Ježiš dáva Židovi, znalcovi Zákona za príklad Samaritána. Je to zahanbujúce, ale pravdivé... A nenechá mu priestor na výhovorku, neurčuje mu, že ako k blížnemu, voči komu má a voči komu nemá povinnosť. Ale sa pýta: „Kto podľa teba z tých troch sa stal blížnym tomu, čo padol do rúk zbojníkov?“ On – vyhýbajúc sa uznať, že ten cudzinec bol mimoriadne ľudský a správal sa podľa zákona, povedal: „Ten, čo mu preukázal milosrdenstvo.“ A Ježiš povedal: „Chod' a rob podobne!“ Nedefinuj, kto je a kto nie je ti blížnym, ale staň sa Ty blížnym pre toho druhého, ktorý ťa potrebuje.

Milí Bratia a milé Sestry, toto podobenstvo so svojím odkazom nestratilo nič na svojej aktuálnosti. A že Jeho požiadavka nie je prehnaná, to Pán Ježiš preukázal vlastným činom, ktorý si my, ako pôvodom cudzinci, nepatriaci k vyvolenému ľudu, o to viacej môžeme uvedomiť. Totiž, že On nielen povedal toto podobenstvo, ale sa aj

stal pre nás tým milosrdným Samaritánom. On nás uzrel v našej biede, následkom hriechu, odkázaných na vonkajšiu pomoc. Videl a vidí našu stratenosť a zatratenosť, pristúpil a pristupuje k nám, aby nás zachránil a spasil. Neváhal a neľutoval zanechať všetko a uprednostniť nás a poskytnúť nám pomoc. Vedť prišiel, aby hľadal a zachránil, čo bolo stratené. Zaplatil za nás tú najvyššiu cenu – položil svoj život na kríži. *Jeho ranami sa nám dostalo uzdravenia. Prijatť Jeho lásku – to chce pokoru. Avšak odmietnuť ju nás stojí život.*

Ako odpovieme na Jeho láskyplné sklonenie sa k nám? „*Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili tak, ako som urobil ja vám*“. (Jn 13,15) Ježiš nám dal príklad, aby sme aj my konali, ako On. Nepýtajme sa, *kto je náš blížny*. Pretože je to ten druhý človek. Človek, ktorý nás potrebuje. Choď a rob podobne – ako nám dal príklad On, tým, že sa nám stal blížnym. *Amen*

Modlime sa:

Pane Ježišu Kriste, ďakujeme, že Tvoje slovo nás vykoľajú z pohodlia, v ktorom si myslíme, že všetko je s nami v poriadku. Odpusť, že by sme radi počuli od Teba chválu a ukludnenie, ale ako ten zákonník, hneď sa chceme ospravedlniť, ak narazíš na naše slabosti. Odpusť, že od druhých očakávame prístup blížneho, avšak sami tú ochotu nemáme. Priznávame sa, že sme plní rozličných predsudkov a výhovoriek, kvôli ktorým často zabudneme, že ten druhý je človek, Božie stvorenie, pre ktorého si tiež umrel. Prosíme preto, daj nám otvorené oči, vnímavé srdce a ochotu, súciti i aktivitu, ak na nás doľahne rozpoznanie, že máme konať skutky milosrdenstva. Aby to nebolo ponižujúce, ale láskyplné priklonenie sa k tomu druhému v jeho núdzi.

Ďakujeme, že si sa stal Človekom, lebo si v nás videl človeka. A keď o Tebe povedal Pilát: „*Hľa, človek*“, si bol zbičovaný, *bitý po tvári a mal si trňovú korunu* – to všetko pre nás. Tak si sa stal naším blížnym, naším milosrdným Samaritánom, ktorý trpel za nás, ktorého ranami sa nám dostalo odpustenia a uzdravenia. A ďakujeme, že svojím sebazaprením si nám dal príklad. Vyznávame, že sme od toho veľmi ďaleko. Avšak prosíme, vedť nás k túžbe stať sa tým blížnym pre každého, koho si nám zveril. Ďakujeme, že aj takýmto spôsobom nám ponúkaš účasť na Tvojom diele.

Prinášame Ti aj dnes náš zbor, naše rodiny, deti, mladých i starších, prosíme za nemocných, trpiacich, zvlášť za tých, ktorí sa nachádzajú na periférii a nemajú šancu na zmenu; prosíme za utečencov, za bezdomovcov, za tých, ktorí sú odkázaní na naše milosrdenstvo. Kiežby sme neboli nemilosrdní, kiežby sa nemuseli v nás a hlavne – pre nás – v Teba sklamať! Prosíme, mocou svojho slova pôsob v nás aj skrze nás. *Amen*